

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2007. október 26.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2007. október 26. 8:00

I.

Időtartam: 90 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**

Csak annyi válaszlevelet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. Rövid választ igénylő feladatok

1. A feladat a keresztény vallással kapcsolatos.

Válaszoljon a kérdésekre Pál apostol levélrészletei és ismeretei alapján! (Elemenként 1 pont.)

„Mert nem azok igazak Isten előtt, akik a törvényt hallgatják, hanem azok fognak megigazulni, akik a törvényt betöltik.

Mert használ ugyan a körülmetélkedés, ha a törvényt megtartod; de ha a törvényt áthágod, a te körülmetélkedésed körülmetéletlenséggé lett.

Avagy Isten csak a zsidóké-e? Avagy nem a pogányoké is? Bizony a pogányoké is.”
(Pál apostol levele a rómaiakhoz)

„Azoknak, akik gazdagok e világon, mondd meg, hogy ne fuvalkodjanak fel, se ne reménykedjenek a bizonytalan gazdagságban, hanem az élő Istenben, aki bőségesen megad nekünk mindent a mi tápláltatásunkra.

Hogy jót tegyenek, legyenek gazdagok a jó cselekedetekben, legyenek szíves adakozók, közlők. (Pál apostol első levele Timótheushoz)

a) Fogalmazza meg, mit értünk „páli fordulat” fogalmán!

.....

.....

b) Nevezzen meg a források és ismeretei alapján két okot, amelyek segítették a kereszténység elterjedését!

.....

.....

c) Mikor (év), melyik római császár biztosította a keresztények szabad vallásgyakorlatát?

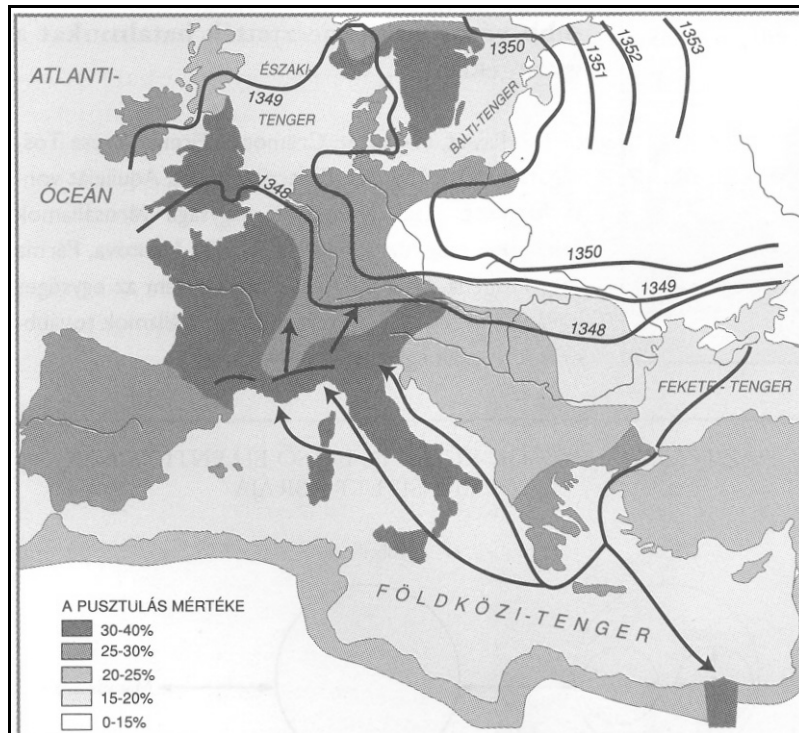
dátum:.....

császár:.....

5 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**2. A feladat a XIV. századi pestisjárvánnyal kapcsolatos.
Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján!**

A pestis terjedése és a pusztulás mértéke

„És némelyek akképpen vélekedtek, hogy a mértékletes élet, a mindennemű kicsapongásoktól való óvakodás igen megnöveli az ellentálló erőt eme bajjal szemben [...]. Mások ellenkező véleményen voltak, és azt állították, hogy ha nagyokat isznak és dőzsölnek, és dalolva, tréfálkozva ide-oda csavarognak, és mindennemű vágyukat kielégítik, amennyire csak tudják, s kacagnak és csúfolódnak azon, ami történik, az lesz a legbiztosabb orvosság e szörnyű baj ellen.” (Boccaccio: Dekameron; 1348-1353)

a) Nevezze meg azt a kereskedelmi útvonalat, amelyen keresztül a járvány Európába érkezett! (1 pont)

.....

b) Miért érintette a járvány kevésbé Közép- és Kelet-Európát? Nevezzen meg két okot! (Elemenként 1 pont.)

.....

.....

c) Nevezze meg, melyik művészettörténeti korszak jeles képviselője volt a szöveges forrás szerzője! (1 pont)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

d) Írja le, milyen két eltérő magatartást alkalmaztak a járvánnyal szemben a forrás szerint! (Elemenként 0,5 pont.)

.....

.....

5 pont	
--------	--

3. A feladat a XIV. századi magyar gazdasághoz kapcsolódik. Oldja meg a forrásokhoz kapcsolódó feladatokat!

„...a királyságunkon áthaladó kereskedőknek egyetemlegesen és egyenként üdvözetünket [küldjük]. Ezen levelünk tartalmával kijelentjük nektek, hogy királyságunk egészen átmenve javaitokkal és áruitokkal a [...] kötelező vámat megfizetvén (1) [...] szabadon és biztonságosan közlekedjete.” (Károly Róbert okleveléből)

„Tudjátok meg, hogy országunk főpapjai, bárói és nemesei, egymás közt beható és egyértelmű megbeszélést folytatván, elénk járulva alázatosan azt kérték tőlünk, hogy mivel kamaránk silány pénze (2) országunk lakosságát igen sújtja, országunk egykori jólétének helyreállítására s a közérdek javára maradandó értékű és egész országunkban mindenütt forgó új, jó pénzt (3) veressünk. S hogy ebbe beleegyezzünk, országunk ugyanezen főpapjai, bárói és nemesei elvállalták, hogy az országunkban lévő jobbágyaik és másféle népeik egy-egy telek után (4) [...] egyenként fél fertót, [kb. 18-20 dénárt] ezüstben vagy pénzben [...] tartozzanak [...] kezünkhöz fizetni.” (Károly Róbert okleveléből)

a) Párosítsa az aláhúzott kifejezéseket a felsorolt fogalmakhoz! Töltse ki a táblázatot! (Elemenként 0,5 pont.)

Fogalom	Az aláhúzott szövegrész száma
kapuadó	
aranyforint	
harmincadvám	
pénzrontás	

b) Magyarázza meg egy mondattal a következő fogalmakat! (Elemenként 1 pont.)

kapuadó:.....

.....

harmincadvám:.....

.....

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4. A feladat a XVI-XVII. századi egyetemes történelemhez kapcsolódik.

Írja be a források és ismeretei alapján a forrásrészletek alá a megfelelő történelmi fogalmat, szakkifejezést! (Elemenként 0,5 pont.)

a) „Colbert minden más országnál gazdagabbá akarja tenni Franciaországot [...] s egyetlen lehetőséget sem mulaszt el, hogy Franciaországban meghonosítsa a más országbeli iparágakat [...]. Hogy elkerüljék a pénzváltással járó kellemetlenségeket, Franciaországba kell küldeni a pénzt, Colbert teljes megegyezésére, aki csak arra törekszik, hogy Franciaországot gazdagítsa ezáltal.” (A velencei követ jelentéséből)

Fogalom:

b) „Hogy a korona céljaira adókat kivetni, bármely ürügy alapján [...] a parlament hozzájárulása nélkül törvénytelen.

Hogy a parlamenti választások szabadok.

Hogy a sérelmek orvoslására és a törvények javítása, megerősítése és megtartása érdekében rendszeresen parlamentet kell tartani.” (Részlet a Jognyilatkozatból)

Fogalom:

c) „Uraim, azért hívtam Önöket, hogy elmondjam: eddig az államügyeket saját akaratomból a néhai Mazarin bíboros úr irányította. Most elérkezett az ideje, hogy magam kormányozzak. Önök segíteni fognak a tanácsaikkal, amikor én kérem Önöktől. Elrendelem, kancellár úr, hogy semmit se pecsételjen le az én parancsom nélkül, és Önök, államtitkár urak, a rendelkezésem nélkül semmit sem írhatnak alá, még egy útlevelet sem.” (XIV. Lajos)

Fogalom:

d) „Egy hatalmas nagy teremben

Kétszáz szövőszék áll rendbe.

És kétszáz ember serényen

dolgozott biz e székeken.

Mindegyik mellett kis gyerek

vetülék orsót csévélget.”

(XVI. századi angol versike)

Fogalom:

2 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

5. A feladat a magyar történelem XVII-XVIII. századi békekötéseire vonatkozik.

Olvassa el a táblázat szövegrészleteit, majd írja melléjük:

- a) a békekötés évszámát *(Elemenként 0,5 pont.)*
 b) milyen konfliktust, háborút zártak le! *(Elemenként 0,5 pont.)*

Információ	Évszám	Helyszín	Lezárt konfliktus, háború
1. „A török porta és a Habsburg-udvar között a [...] folyó torkolatánál [...] kötött békeszerződés – amely húsz évre szól – előírta mindenfajta ellenséges behatolás, várvívás megszüntetését és a raboknak mindkét részről való visszaszolgáltatását [...]. A Portának jól jött, hogy Bocskai [...] közvetítésével [...] a status quo alapján köthetett békét a Habsburg uralkodóval.” <i>(Makkai László történész)</i>		Zsitvatorok	
2. „A szövetséges hatalmak – I. Lipót császár, Velence és Lengyelország – képviselői Anglia és Hollandia [...] garanciájával huszonöt évre békét kötöttek a Portával. [...] A magyar politikusok joggal rótták fel, hogy a béketárgyalásra Magyarország képviselőjét nem hívták meg.” <i>(R.. Várkonyi Ágnes történész)</i>		Karlóca	
3. „A békeokmány első pillantásra egyszerű amnesztia-ígérvénynek tetszik: annak viszont felettébb kedvező. [...] A felkelés alatti tettek senkin sem kérhetők számon, még akkor sem, ha az illető közrendű személy és a császári seregből dezertált. Az egykori kurucok akár győzelemnek is felfoghatták a [...] békekötést.” <i>(Szakály Ferenc történész)</i>		Szatmár	

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

6. A feladat a XVIII-XIX. századi világgazdaságra vonatkozik.

Válaszoljon a kérdésekre a táblázat tanulmányozása után! (Elemenként 0,5 pont.)

Az egyes országok részesedése a világ ipari termeléséből, százalékban							
	1750	1800	1830	1860	1880	1900	1913
Nagy-Britannia	1,9	4,3	9,5	19,9	22,9	18,5	13,6
Habsburg Birodalom/ Ausztria-Magyarország	2,9	3,2	3,2	4,2	4,4	4,7	4,4
Franciaország	4,0	4,2	5,2	7,9	7,8	6,8	6,1
Német államok, Németország	2,9	3,5	3,5	4,9	8,5	13,2	14,8
Itáliai államok, Olaszország	2,4	2,5	2,3	2,5	2,5	2,5	2,4
Oroszország	5,0	5,6	5,6	7,0	7,6	8,8	8,2
Egyesült Államok	0,1	0,8	2,4	7,2	14,7	23,6	32,0
Japán	3,8	3,5	2,8	2,6	2,4	2,4	-

a) Nevezze meg, melyik ország ipari részesedése volt a legnagyobb 1800 és 1860 között, és magyarázza meg ennek okát!

Ország:

Ok:

b) Melyik állam részesedése növekedett a leggyorsabban 1860 és 1913 között? Említsen két olyan sajátos körülményt, amely szerepet játszott az ország gazdasági teljesítményének növekedésében!

Állam:

Körülmények:

1

2

c) Nevezze meg azt a folyamatot, amely az ipari forradalom során átalakította a településszerkezetet!

.....

.....

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7. A feladat az 1848-49-es magyar szabadságharccal kapcsolatos.

Párosítsa a szövegrészeket a táblázatban felsorolt helyszínekkel! Töltse ki az üres oszlopot!

1) „1-ör. Magyarország a vele törvényesen egyesült Erdéllyel és hozzátartozó minden részekkel és tartományokkal egyetemben szabad, önálló és független európai statusnak nyilvánítatik s ezen egész status területi egysége feloszthatatlannak s épsége sérthetetlennek kijelentetik.

2-or. A Habsburg-Lotharingiai-ház [...] Magyarország, s vele egyesült Erdély és hozzá tartozó minden részek és tartományok feletti uralkodásból ezennel a nemzet nevében örökre kizáratik, kirekesztetik, a magyar koronához tartozó minden címnek használatától megfosztatik, s az ország területéről s minden polgári jogok élvezetétől számkivettetik.” (Függetlenségi Nyilatkozat)

2) „A lázadó csordákat, melyeket [...] iszonyú mennyiségben találtam fel, szétvertem, és nagyrészt megsemmisítettem. [...] Remélem, néhány nap alatt hatalmamba kerítem [...] a pártütés fészket.” (Windischgrätz jelentéséből)

3) „Jellasics ellenállás nélkül vonult előre [...] seregével. [...] Móga és a seregnél lévő császári tisztek továbbra is vonakodtak a nyílt csatától, s folytatták a visszavonulást [...] ha támadás éri őket, védekeznek.” (Bertényi Iván-Gyapay Gábor)

4) „Görgey kezén mindössze 30 ezer kimerült, elégtelenül felszerelt ember maradt. [...] Kossuth lemondott és a török határ felé menekült. [...] A [...] haditanács Görgey vezetése alatt elhatározta, hogy leteszi a fegyvert, de csakis az oroszok előtt.” (Kosáry Domokos)

a) (Elemenként 0,5 pont.)

Helyszín	A szövegrészlet sorszáma
Világos	
Pákozd	
Debrecen	
Kápolna	

b) Tegye időrendbe a forrásokban szereplő eseményeket! Kezdje a legkorábbival!

(Helyes sorrend 1 pont.)

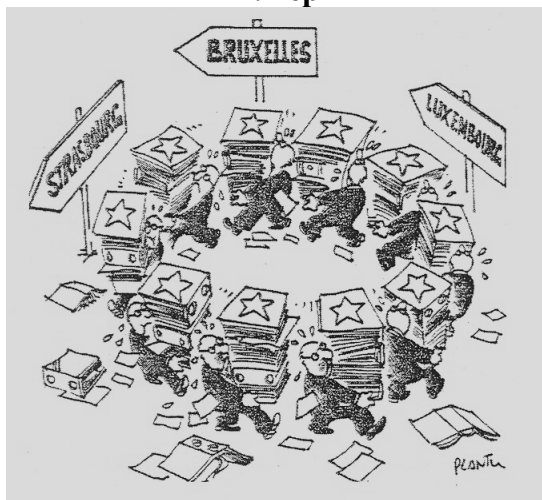
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

8. A feladat a második világháború utáni egyetemes történelemhez kapcsolódik. Válaszoljon a karikatúrákhoz kapcsolódó kérdésekre!

1. kép

a) Nevezze meg, mely nemzetközi szervezetre utal a karikatúra! (0,5 pont)

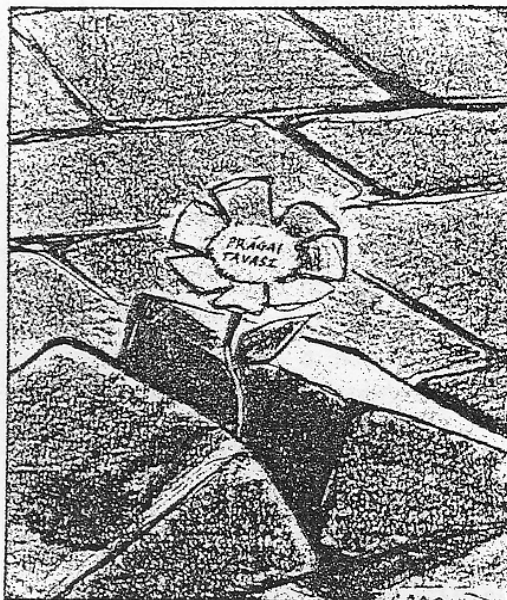
.....

b) Értelmezze az ábrázolt jelenséget! (1 pont)

.....

.....

2. kép

c) Állapítsa meg, mely országra és melyik évre vonatkozik a karikatúra! (Elemenként 0,5 pont.)

Ország:

Év:

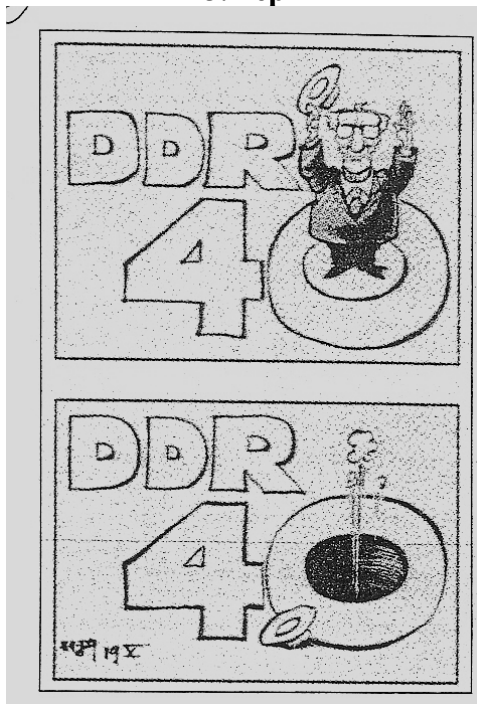
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

d) Fogalmazza meg, mit jelképez a kockakő a rajzon! (0,5 pont)

.....

.....

3. kép

DDR = NDK

e) Melyik évben jött létre a karikatúrán szereplő állam? (0,5 pont)

Év:.....

f) Értelmezze, milyen eseménnyel kapcsolatos a karikatúra! (0,5 pont)

.....

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**9. A feladat a XX. századi magyar történelemhez kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat!**

Magyarország területgyarapodásai

a) Írja be a táblázatba a számmal jelölt területek nevét és visszacsatolásuk évét!
(Elemenként 0,5 pont.)

Terület (területek) neve	Év
1	
2	
3	
4	

b) Ki volt a területi revíziók megvalósulása idején Magyarország államfője, és mi volt az államfői méltóság megnevezése? (Elemenként 1 pont.)

Az államfő neve:

Az államfői méltóság megnevezése:

6 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

10. A feladat a Kádár-korszakra vonatkozik.

Fejtse ki az ábrázolt jelenségek lényegét a vicc, illetve a karikatúrák alapján!
(Elemenként 1 pont.)

a)

A Ludas Matyi nevű vicclap címlapja 1979-ből.

A jelenség lényege:

.....

.....

b)

Kádár János és Richard Nixon amerikai elnök találkoznak. Kádár udvariasan megkérdezi: „Elnök úr, hogy élnek önöknél az emberek, mennyit keresnek, mire költik?”

„Hát nálunk egy átlagos dolgozó megkeres ezer dollárt havonta. Ebből százötven dollárt levonunk adóba, száz dollárért élelmet vásárol, ugyanennyit ruházkodásra költ” – s ezzel Nixon megáll a felsorolásban.

„Jó, jó – mondja Kádár – , de a többit mire költi?” Nixon széttárja a kezét: „Nem tudom. Nem érdekel minket. Nem kutatjuk.”

Most Nixon kérdez: „Önöknél hogy élnek az emberek?”

„Nálunk egy átlagos dolgozó megkeres havi ezer forintot. Ebből hétszáz forintot elkölt élelemre, négyszázat ruházkodásra, másik négyszázat félretesz kocsira” – s itt Kádár megáll a felsorolásban.

„Jó, jó – mondja Nixon - , de hát a többi pénzt honnan szerzi?” Most Kádár tárja szét a karját: „Nem tudom. Nem érdekel minket. Nem kutatjuk.”

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A jelenség lényege:

.....

.....

c)

A jelenség lényege:

.....

.....

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**11. A feladat a harmadik világhoz kapcsolódik.
Válaszoljon a források és ismeretei alapján a kérdésekre!**

A születéskor várható élettartam (év) 1950 és 1985 között						
	Afrika	Latin-Amerika	Észak-Amerika	Kelet-Ázsia	Dél-Ázsia	Európa
1950-55	37,8	51,1	69,1	42,7	39,9	65,3
1975-80	47,6	62,6	73,3	66,6	52,7	72,3
1980-85	49,3	64,2	74,4	68,4	54,9	73,1

„A nőknek féltucatnyi gyereket kellett megszülniük, hogy csupán a szülők utánpótlásáról gondoskodjanak. A gyermekek egyharmada-fele nem érte meg a reprodukciós életkort, és így nem is nemzett [vagy szült] utódokat. [...] Meglehetősen nagy esély volt arra, hogy a gyerek előbb hal meg, mint a szülei vagy a nagyszülei. [...] A század közepén [...] a gazdag országokban oly lassan felhalmozódott tudás viharos sebességgel jutott el a szegény országokba, és ekkor a halandóság drámai gyorsasággal kezdett zuhanni. A termékenység viszont csak lassan [...] követte a halandóság trendjét.” (Massimo-Livi Bacci: *A világ népességének rövid története*)

a) Magyarázza meg, mit jelent ma a „harmadik világ” kifejezés! (0,5 pont)

.....

b) Mi az oka a várható élettartam eltéréseinek az egyes régiók között? Említsen meg egyet! (0,5 pont)

.....

c) Nevezze meg, melyik globális problémához kapcsolódik a szöveges forrás! (0,5 pont)

.....

d) Melyik régióban nőtt leginkább a születéskor várható élettartam 1950 és 1980 között? (0, 5 pont)

.....

e) Említsen még két, a harmadik világot érintő problémát! (Elemenként 0,5 pont.)

.....

.....

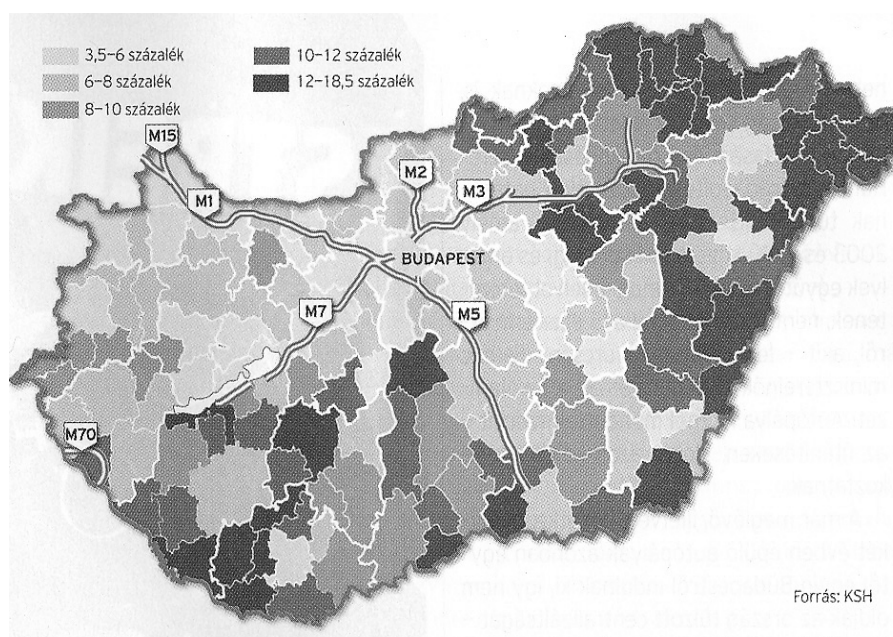
3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

12. A feladat a mai Magyarországra vonatkozik.

Válaszoljon a kérdésekre a források tanulmányozása után! (Elemenként 1 pont.)

A népszámlálások gazdasági aktivitási mutatói %-ban		
Arány	1990	2001
Foglalkoztatottak	43,6	36,2
Munkanélküliek	1,2	4,1
Gazdaságilag aktívak	44,8	40,3
Inaktív keresők	25,6	32,4
Eltartottak	29,5	27,3
Gazdaságilag nem aktívak	55,2	59,7

A munkanélküliek aránya (kistérségenként, 2005) és az addig megépült gyorsforgalmi utak

Ágazat	A foglalkoztatottak száma és aránya			
	Ezer fő		Megoszlás %	
	1990	2004	1990	2004
Mezőgazdaság	699,3	204,9	15,5	5,3
Ipar, építőipar	1 712,8	1 280,5	37,9	32,8
Szolgáltatások	2 112,9	2 415,0	46,6	61,9
Összesen	4 525,0	3 900,4	100,0	100,0

a) Magyarázza meg a hazai infrastruktúra és a munkavállalók elhelyezkedési lehetőségei közötti összefüggést!

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

b) Milyen jelentős szerkezeti átalakulás figyelhető meg a gazdaságban a rendszerváltás óta?

.....

.....

.....

c) Nevezzen meg egy olyan okot, mely a foglalkoztatottak számának csökkenését eredményezte!

.....

.....

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

	maximális pontszám	elért pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		
1. Keresztény vallás	5	
2. A középkori Európa	5	
3. XIV. századi magyar gazdaság	4	
4. XVI-XVII. századi fogalmak	2	
5. XVII- XVIII. századi békék	3	
6. A világgazdaság a XVIII-XIX. században	3	
7. 1848- 49	3	
8. II. világháború utáni időszak	4	
9. Területi revíziók	6	
10. Kádár-korszak	3	
11. Harmadik világ	3	
12. Mai Magyarország	3	
Összesen	44	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám	programba beírt pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum:

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETSÉGI VIZSGA • 2007. október 26.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2007. október 26. 8:00

II.

Időtartam: 150 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!
Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Használja minden feladat megoldásához a megengedett segédeszközöket: a történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!

A szöveges, kifejtendő feladatok elkészítéséhez az alábbi munkamenetet javasoljuk:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja föl a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (fejlődés, változás, termelés stb.), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), amelyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerezhető információkat, következtetéseket!
5. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve piszkozatot!
6. Tárja föl a probléma előzményeit, okait, következményeit!
7. Fogalmazzon meg feltételezéseket, magyarázatokat!
8. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit (pl. nevek, évszámok), nézőpontját, véleményét!
9. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
10. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztatásul:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége.

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **négyet** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania:
kidolgozandó:

kettő rövid és **kettő** hosszú feladat, amelyek közül **mindegyik más-más korszakra** és legalább **kettő a magyar történelemre** vonatkozik.

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Sorszám	Korszakok, témák	A feladat típusa
Egyetemes történelem	13.	Az ellenreformáció	rövid
	14.	Földrajzi felfedezések	hosszú
	15.	A XIX. századi brit gyarmatosítás	rövid
	16.	A német kérdés 1945-1990 között	hosszú
Magyar történelem	17.	Magyar gazdaság a XVI. században	rövid
	18.	Az Oszmán Birodalom és Magyarország	hosszú
	19.	Kossuth politikai pályája	rövid
	20.	Magyar gazdaság a dualizmus korában	hosszú
	21.	A Kádár-korszak életviszonyai	rövid
	22.	Magyarország német megszállása	hosszú

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

Ellenőrizze választása helyességét az alábbi táblázat kitöltésével!

A feladatválasztás szempontjai	Igen
Négy feladatot választott?	
Legalább két magyar történelmi feladatot választott?	
Legalább egy egyetemes történelmi feladatot választott?	
Két rövid és két hosszú feladatot választott?	
Mind a négy kiválasztott feladata különböző korszakból való? (A táblázatban a korszakokat a kettősvonal választja el.)	
Egyértelműen jelölte feladatválasztásait?	

A feladatok közül **csak a választott négyet dolgozza ki**, a többit hagyja üresen!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

13. A feladat a XVI-XVII. századi egyetemes történelemre vonatkozik. (rövid)
Mutassa be a források és ismeretei alapján az ellenreformáció és a katolikus megújulás jellemző módszereit, kulturális hatásait! Használja a történelmi atlaszt is!

„A katolikus világ felfedezte, hogy a művészet áldásosabban segítheti a vallás célkitűzéseit, mint azt a korai középkorban hitték, amikor egyedüli feladatnak az írástudatlanok tanítását tekintették. Felismerték, hogy meggyőzheti, megtérítheti esetleg azokat is, akik talán túl sokat olvastak. Mozgósították az építészeket, festőket, szobrászokat, hogy látványossá, lenyűgözővé tegyék a templomokat, az lehetett a céljuk, hogy a templomba lépőt szinte elszédítse a nagy ragyogás.” (E. H. Gombrich: *A művészet története*)

„Minden erőnket és szándékunkat az Úrban csak arra irányítsuk, hogy a szent engedelmesség mind a szándék, mind a végrehajtás tekintetében kifogástalan legyen bennünk. Nagy gyorsasággal, lelki örömmel és állhatatossággal hajtsuk végre mindazt, amit nekünk parancsoltak. [...] Minden ellenkező saját véleményünket és saját ítéletünket vak engedelmisséggel tagadjuk meg. Igaznak kell tartanunk, ha valamit, ami a szemünkben fehérnek tűnik, a katolikus egyház feketének mondana, s nekünk azt is feketének kell állítani.” (Részlet a jezsuita rend szabályzatából)

„Egészében véve nézeteim a következők. Van egy végtelen világ, melyet egy végtelen isteni hatalom alkotott! Én ugyanis [...] méltatlannak tartom azt a véleményt, mely szerint az Isten, jóllehet e világon kívül más és több végtelen világot is képes teremteni, mégis egy véges világot teremtett volna. Így tehát én azt hirdetem, hogy számtalan különálló világ van, melyek ehhez a Földhöz hasonlóak.” (Az inkvizíció jegyzőkönyvéből, Giordano Bruno pere)

„Felségednek az az óhaja, hogy Maastricht városában citadella-erődöt emeltessek. Az a véleményem, hogy sokkal megfelelőbb volna egy jezsuita iskola felállítása a trón és az oltár ellenségeivel szemben.” (Németalföld spanyol helytartójának II. Fülöphöz írt leveléből)

Jezsuiták Japánban (16. századi japán rajz)
Xavier Szent Ferenc három jezsuita társával
ceyloni és malajziai térítőút után érkezett
Japánba, ahol két évig prédikált.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

14. A feladat a XVI-XVII. század egyetemes történelmére vonatkozik. (hosszú)
Mutassa be a források és ismeretei alapján a nagy földrajzi felfedezések társadalmi és gazdasági következményeit! Használja a történelmi atlaszt is!

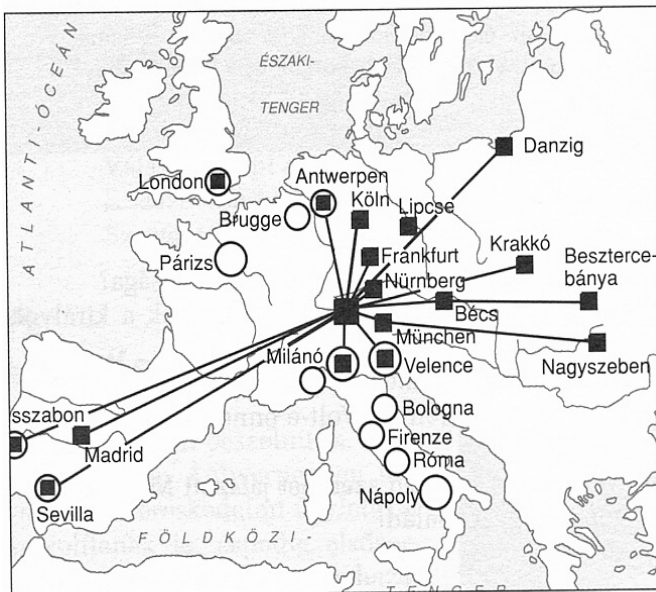
„Fegyvert ragadtak, és zsarnokaikkal szemben meg akarták magukat védelmezni [az indiánok]. A fegyverek azonban, amelyeket használtak, még arra sem voltak alkalmasak, hogy őket megvédelmezzék, nemhogy ellenségeikben félelmet keltsenek. [...] A spanyolok szép lovakon ülve, lándzsákkal és karddal felszerelve, az oly rosszul felszerelt ellenséget csak megvetéssel illették. Büntetlenül követték el szörnyű mészárlásaikat városokban és falvakban: sem kort, sem nemet, sem asszonyt, sem gyermeket nem kíméltek .” (Las Casas spanyol domonkos szerzetes)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Spanyolországi nemesfém-behozatal		
év	ezüst (tonna)	arany (tonna)
1503-1510	-	4,97
1511-1520	-	9,15
1521-1530	0,15	4,89
1531-1540	86,19	14,47
1541-1550	177,57	24,96
1551-1560	303,12	42,62
1561-1570	942,86	11,53
1571-1580	1118,59	9,43
1581-1590	2103,03	12,10
1591-1600	2707,63	19,45

„Mindazok a szigetek, illetve szárazföldi területek, amelyeket Portugália királya, illetve az ő hajói fedeztek fel vagy fel fognak fedezni, ezen határvonaltól keletre, az említett portugál király úr és az ő utódai örökös tulajdonába – azok pedig, amelyeket Kasztília és Aragon királya és királynője, illetve az ő hajóik az említett határsávtól nyugatra fedeztek fel, vagy fognak felfedezni, az említett király úr, illetve királynő és az ő utódai örökös tulajdonába mennek át.” (Részlet a tordesillasi szerződésből)

„A lengyel királyságnak és az említett Danzig (Gdansk) városának egész gazdagsága és jövedelme abból származik, hogy a hollandok minden évben egyszer vagy kétszer két-háromszáz hajóval eljönnek Danzigba, s két hét leforgása alatt felvásárolják és elszállítják az összes gabonát, amit az említett városban találnak. Az elmúlt huszonöt évben Lengyel- és Poroszország nagy földesurai mind fölfedezték, hogy összes gabonájukat leküldhetik a folyókon Danzigba, s ott értékesíthetik.” (Egy császári küldött jelentése Németalföld kormányzójának)

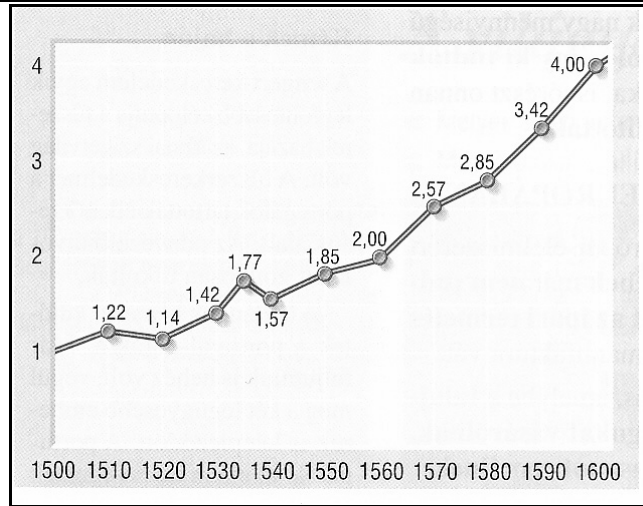

„Juhaitok, melyek kehesek és soványak voltak s alig legeltek pár fűszálat, most – mint hallom – annyit zabálnak és olyan vadak, hogy megeszik és lenyelik magát az embert. [...] A nemesek és urak [...] a szántóvető számára nem hagynak már földet, zárt legelővé tesznek mindent: házakat rombolnak, ledöntik a városokat és semmi sem marad meg, csak a templom, hogy juhaklot csináljanak.” (Morus Tamás: Utópia)

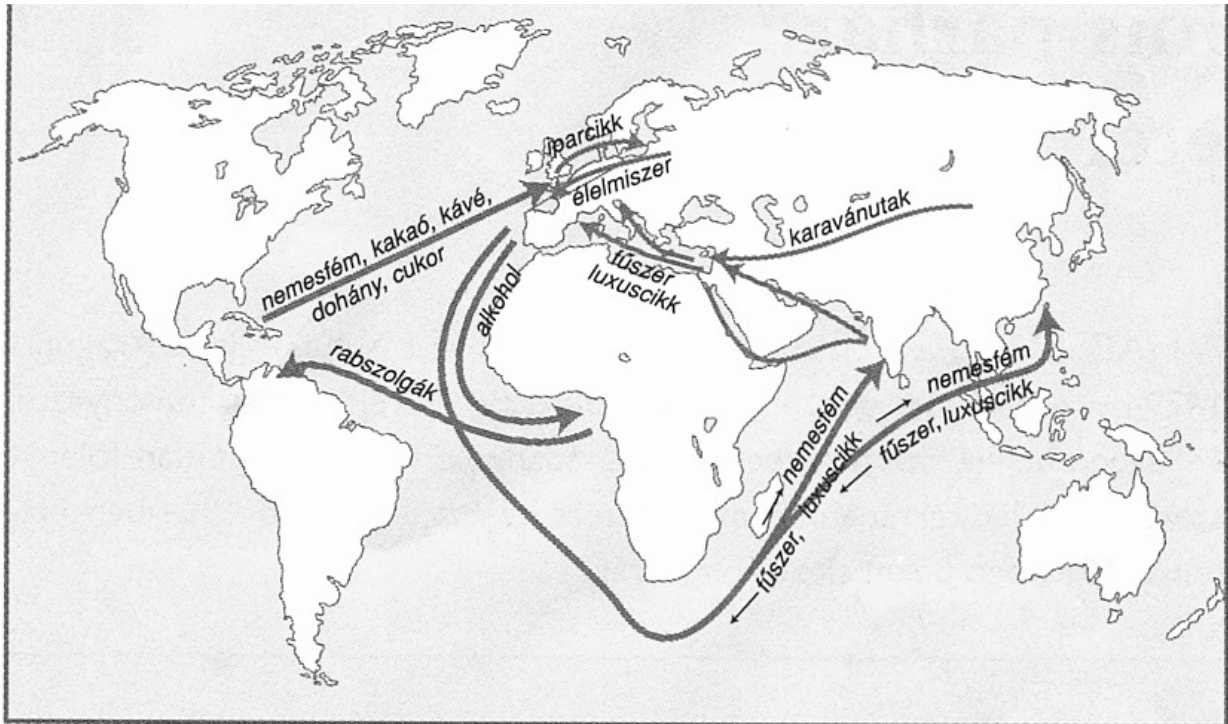
Fuggerek bankhálózata 1530-ban

„Hollandiában a kereskedők fiai rendszerint követik apjuk foglalkozását, és folytatják annak üzletét. A pénz így megmarad a kereskedelemben, apáról fiúra szállva gyarapszik.” (Richelieu bíboros)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*A közszükségleti cikkek árának változása
Spanyolországban a XVI. században*

Kereskedelem a XVI–XVIII. században

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	Osztószám 3	
Vizsgapont	16	

15. A feladat a XIX. századi egyetemes történelemre vonatkozik. (rövid)
Mutassa be a források és ismeretei alapján a XIX. századi brit gyarmatosításnak a gyarmati társadalmakra, gazdaságra és életmódra gyakorolt hatásait!

A tőkebefektetés területe	Millió font
Kormányzás és városi közigazgatás	182,5
Vasutak	136,5
Ültetvények (tea, kávé, gumi)	24,2
Villamosvasutak	4,1
Bányák	3,5
Bankok	3,4
Olaj	3,2
Kereskedelem és ipar	2,5
Pénzügyletek és föld értékpapírok	1,8
Egyéb	3,3

Az 1909-10. évi indiai és ceyloni 365 millió fontos befektetés megoszlása a brit Királyi Statisztikai Hivatal előadása alapján

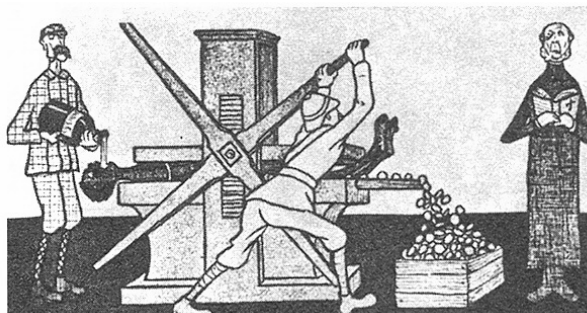
Év	Éhenhaltak száma Indiában
1825-1850	400 000
1850-1875	5 000 000
1875-1900	15 000 000

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„A hatalmas kiterjedésű meghódított területeken az európai uralom egyeseknek óriási hasznot hajtott, másoknak viszont rengeteg szenvedést okozott. Békét, biztonságot, törvényt és rendet teremtett azokon a területeken, ahol korábban törzsi háborúk dúltak, zsarnokság és barbarizmus uralkodott. Hozzájárult a gyors ipari és mezőgazdasági fejlődés elindításához. [...] Ahol az európaiak letelepedtek, rendszerint bevezették a XIX. századi Európa legfontosabb társadalmi vívmányait is. (Martin Roberts történész)

„Egy angol sosem jön zavarba az erkölcsi állásfoglalást illetően. Mint a szabadság és függetlenség bajnoka, meghódítja a fél világot, és ezt gyarmatosításnak nevezi. Ha új piacot akar silány manchesteri áruinak, egy hittérítőt küld, hogy a béke evangéliumát hirdesse. A bennszülöttek megölik a hittérítőt: ő fegyverbe rohan a kereszténység védelmére, hódít érte, és azt állítja, hogy a piac az ég jutalma!” (G. B. Shaw író)

„Állítom, hogy mi vagyunk a világ első nemzete, és annál jobb az emberiségnek, mennél többet népesítünk be a világból. [...] Ha a világ nagyobb része a mi uralmunk alá kerül, az a háborúk végét hozza. [...] Isten bizonyára kiválasztott eszközévé formálja az angolul beszélő fajt. [...] Ezért, ha van Isten, úgy gondolom, hogy amit szívesen látna, hogy tegyek: Afrika térképén annyit brit színekkel festeni, amennyit csak lehet!” (Cecil Rhodes brit politikus)

Német karikatúra az angolok módszereiről. Pénzt sajtolnak az afrikai feketéből, miközben whiskyvel itatják, és a Bibliából olvasnak fel neki.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

16. A feladat Németország 1945 utáni történelmére vonatkozik.

(hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei alapján a német kérdés fontosabb állomásait 1945 és 1990 között! Használja a történelmi atlaszt is!

„A Németországot ellenőrző apparátusról szóló egyezmény szerint Németországban a legfelsőbb hatalmat a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége, az Amerikai Egyesült Államok, az Egyesült Királyság és a Francia Köztársaság haderőinek főparancsnokai gyakorolják, mindegyik saját megszállási övezetében, felelős kormánya utasításai szerint, azokban a kérdésekben is, amelyek egész Németországra vonatkoznak. Ebben az esetben mint az Ellenőrző Tanács tagjai működnek.” (A potsdami megállapodásból)

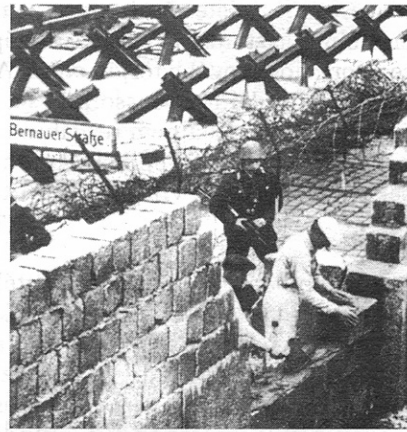
„Jobb egy feldarabolt Németország, amelynek legalább a nyugati része a totalitárius rendszer erőivel szemben bátyját képez, mint egy olyan egységes Németország, amely ezeket az erőket ismét az Északi-tengerig engedi előrenyomulni.” (George Kennan amerikai diplomata)

„A jelenlegi európai helyzet abnormálisnak vagy abszurdnak tekinthető. De élesen van körvonalazva, és mindenki tudja, hol van a demarkációs vonal, senkinek sem kell túlságosan félnie attól, hogy mi történhet.” (Raymond Aron francia szociológus, politológus)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Légihíd Nyugat-Berlin felett

A berlini fal építése

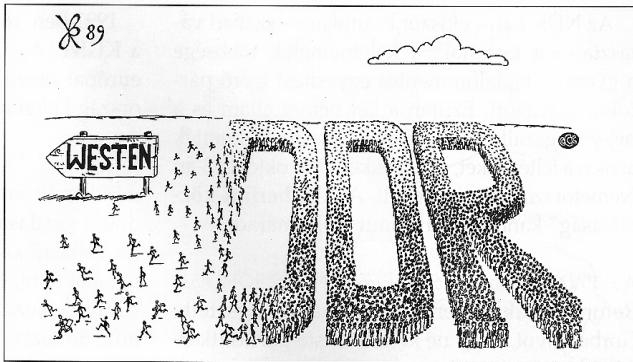
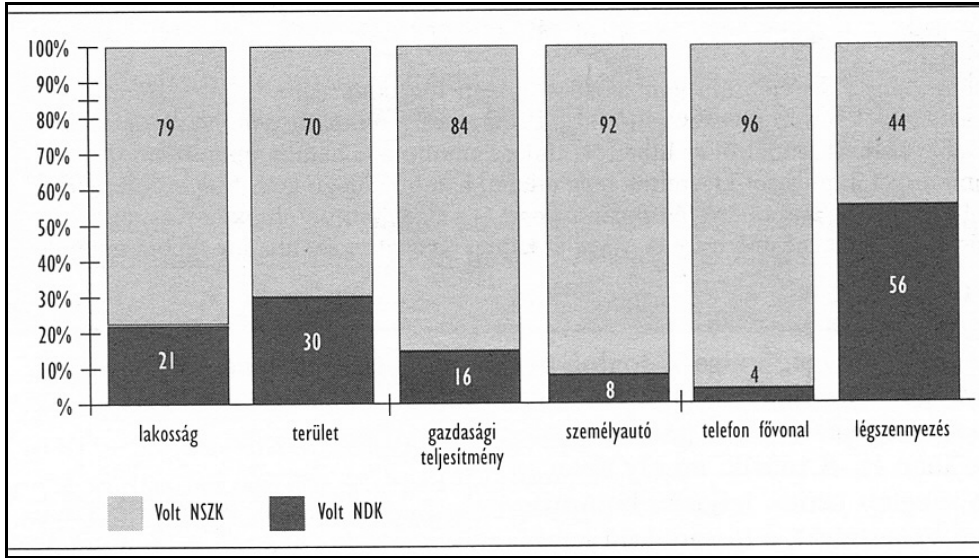
„Európát nem lehet egyszerre vagy összességében megalakítani. Akkor válik valóra, ha először konkrét tettekkel gyakorlati összefogás születik. Az európai nemzetek összefogásának feltétele, hogy megszűnjön a Franciaország és Németország között fennálló évszázados ellentét. Ezért az első lépést Franciaországnak és Németországnak kell megtennie.” (Robert Schuman francia külügyminiszter; 1950)

„Franciaország és Anglia soha nem lesznek az Egyesült Államokkal és a Szovjetunióval egyenrangú hatalmak. Németország sem. Számukra csupán egyetlen lehetőség kínálkozik, hogy döntő szerephez jussanak a világpolitikában: egyesíteniük kell erőiket Európa átalakítására. Anglia még nem érett meg erre a feladatra, de a szuezi eset elő fogja segíteni Anglia ráhangolódását is. Nincs vesztegetni való időnk.” (Konrad Adenauer nyugatnémet kancellár; 1956)

„1971 nyarán négyhatalmi megállapodás született, amely garantálta Nyugat-Berlin függetlenségét, és a városhoz vezető utak szabadságát. [...] A Berlint érintő megállapodáson kívül Brandt Ostpolitikja [keleti politikája] barátsági szerződéseket eredményezett Nyugat-Németország és Lengyelország, Nyugat- és Kelet-Németország, valamint Nyugat-Németország és a Szovjetunió között. Az a tény, hogy a szovjetek ilyen nagy fontosságot tulajdonítottak annak, hogy Nyugat-Németország elismerje a Sztálin által meghúzott határokat, valójában gyengeségük és bizonytalanságérzetük jele volt.” (Henry Kissinger amerikai diplomata)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

AZ NDK ÉS AZ NSZK AZ ÚJRAEGYESÍTÉS IDEJÉN

Az elfogyó NDK

A berlini fal leomlása

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	Osztószám 3	
Vizsgapont	16	

17. A feladat a XVI-XVII. századi magyar történelemre vonatkozik. (rövid)
Mutassa be a források és ismeretei alapján a XVI. századi magyar gazdaság alapvető jellegzetességeit!

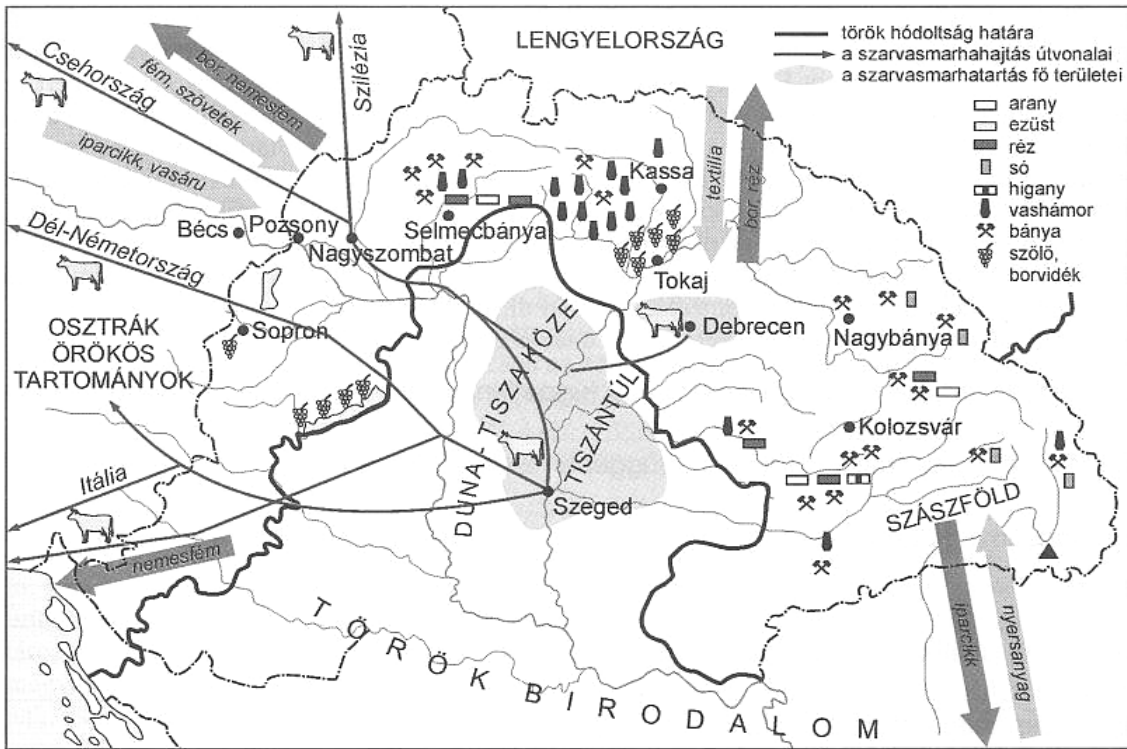
Az 1542. évi kivitel és behozatal összehasonlítása					
A kivitel áruösszetétele			A behozatal áruösszetétele		
Árufajta	Vámérték (forint)	Százalék	Árufajta	Vámérték (forint)	Százalék
Élelmiszer	12 357,90	3,96	Élelmiszer	12 357,10	8,75
Állatok	301 973,05	93,65	Faáru	210,10	0,02
Bőr- és szőrmeáru	7 185,95	2,32	Bőr- és szőrmeáru	3 365,12	2,32
Szövött áru	587,20	0,02	Szövött áru	97 220,16	68,62
Fémáru	1 090,00	0,04	Ásványi, fém-és üvegáru	13 940,60	9,85
Szatócsáru	108,80	0,01	Szatócsáru és vegyes áru	14 748,70	10,44
<i>Összesen</i>	<i>323 302,80</i>	<i>100,00</i>	<i>Összesen</i>	<i>141 732,78</i>	<i>100,00</i>

„Sok szép gazdagságával ez föld rakva vala,
Rajta sok szép város s roppant falu vala,
Ezt sok szép vénember s polgár rakja vala,
Ifjú népe erős medve módra vala. [...]

Vége-széle az sok baromnak nem vala,
Szegény ember köztük, ha száz barma vala,
Néhány országokat hússal tartanak vala,
Nálok az baromnak már böcsi nem vala.
(Wathay Ferenc; 1604)

„Az ország karai és rendei azonfelül elhatározták, hogy a véghelyeknek a megerősítésére (ami kiválóan szükséges) az összes urak, nemesek és más birtokosok a jobbágyaikat, a mondott adóra nézve tett összeírás szerint hat napi ingyenmunkára (csak is az aratás és a szüret idejét véve ki) kibocsássák és kiküldjék, akik is [...] azokon a napokon át, folytonosan dolgozni tartoznak.” (Az 1557-es pozsonyi országgyűlés törvényeiből)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Magyarország gazdasága a XVI–XVII. században

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

18. A feladat a XIV-XV. századi magyar történelemre vonatkozik. *(hosszú)*

Mutassa be a források és ismeretei alapján a Magyar Királyság és az Oszmán Birodalom viszonyának alakulását 1387 és 1490 között! Használja a történelmi atlaszt is!

„Ezenfelül felségünk [...] elhatározta és megállapította, hogy az országszerte hirdetett közönséges hadjárat alkalmával az egyes bárók, [...] és [...] nemesek maguk személyesen megjelenván, az ország mindenik közönséges hadjáratára uradalmaik mennyiségéhez képest állítsanak ki katonákat: tudniillik minden harminchárom jobbágy után [...] egy tegzes lovast, száz után pedig hármát, és így következetesen akárhány jobbágyuk van, mindenik további száz után három-három tegzes lovast, akiknek tudniillik legalábbis ijaik, tegzeik, kardjaik és csákányaik vannak, s akik a harcra képesek és alkalmasak.” (Zsigmond 1435. évi első dekrétumából)

A Délvidék és a végvár vonal Zsigmond idejében

„A janicsárok száma, akiket a császár állandóan az udvarában tart, tíz- vagy tizenkétezer. Ezek a legjobb emberei, akiket minden fegyver forgatására kioktatnak

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

és begyakorolnak: puskára, íjra, szablyára, dárdára stb. [...] Állandóan a császár körül tartózkodnak, egymást váltják [...]. A császár úgy rendelte, hogy ezeket nem vonhatja felelősségre semmiféle előljáró, csak a janicsáragának nevezett tisztjeik. Keresztény országokban, keresztény szülőktől született, rablással szerzett katonaság ez. [...] Senki sem szegülhet velük szembe, sem szóval, sem tettel.” (Hans Dernschwam törökországi útinaplójából)

„Elég volt látni annyi igába hajtott férfit, meggyalázott nőt, fejekkel telerakott szekeret, bilincsbe vert rabok gyalázatos elárverezését, vallásunknak ezt az évente ismétlődő megcsúfolását. Ellenségeink, kik annyiszor támadtak ránk, sohasem fogják abbahagyni támadásaikat, ha le nem verjük őket. Velük nincs, nem lehet tartós béke.”
(Hunyadi János)

Szpáhi katon

„Magyarország nagy ország, sok ereje van és sok férfija, de a törökök kiűzésére s Európa visszaszerzésére nagyobb hatalomra van szükség, [mert] a török hetvenezer ember veszteségét sem érzi meg, ha ázsiai seregeit át tudja hozni Európába.”
(Hunyadi János levele a pápának)

„Az 1470-es évek végére, a következő évtized elejére már mintegy harmincezer fős nehézlovas, könnyűlovas és gyalogos zsoldosból álló sereggel számolhatunk, amely a hadsereg belső, állandó magját képezte. Mellettük hivatásos rétegnek kell tekintenünk a tüzérséget, a dunai hajóhad legénységét és a várakat őrző katonaságot is. A főpapi-főúri bandériumok szerepe jelentősen csökken.” (Zarnóczki Attila hadtörténész)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	Osztószám 3	
Vizsgapont	16	

19. A feladat a XIX. századi magyar történelemre vonatkozik. (rövid)
Mutassa be a források és ismeretei alapján Kossuth Lajos politikai pályájának fontosabb állomásait!

„[...] mit akar tulajdonképp a magyar liberális ellenzék? Mit akarunk mi, kiket agitatoroknak [lázítóknak] neveznek? Én titkot belőle soha nem tevék [...] akarunk monarchiát, tehát respUBLICÁRÓL [köztársaságról] nem ábrándozunk: akarjuk a monarchiának az austriai dynastiát, tehát elszakadásról nem álmodozunk, [...] de ha monarchiát akarunk, akarjuk, hogy az legyen constitutionalis [alkotmányos]

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

monarchia, legyen pedig az a valóságban, nem pedig csak írott malaszt" (Kossuth Lajos; 1844)

Az első felelős minisztérium

„1-ör. Magyarország a vele törvényesen egyesült Erdéllyel és hozzátartozó minden részekkel és tartományokkal egyetemben szabad, önálló és független európai statusnak nyilváníttatik [...].

2-or. A Habsburg-Lotharingiai- ház [...] Magyarország, s vele egyesült Erdély és hozzá tartozó minden részek és tartományok feletti uralkodásból ezennel a nemzet nevében örökre kizáratik. ” (Részlet a Függetlenségi Nyilatkozatból.)

„Azon országok mindenképpen sajátlagos viszonyai, melyek a Kárpátok és a Duna, a Fekete-tenger és az Adriai-tenger közt fekszenek, nagyon megnehezítvén egy egységes állam kialakulását, kívánatos, hogy az e tájakon elterülő történeti államok egymással szövetségre lépjenek, melyet „dunai szövetség”-nek lehetne elnevezni.” (Kossuth Lajos; 1862)

„ A magyar hadsereg az osztrák birodalmi hadsereg kiegészítő részévé decretáltatik [rendeltetik], s annak nemcsak szervezete s vezénylete, de még alkalmazása is a magyar miniszteri felelősség alul elvonatik és a magyar országgyűlésnek nem felelős birodalmi kormány rendelkezése alá bocsáttatik. [...] De én e tényben a nemzet halálát látom [...]. Ne vidd azon pontra a nemzetet, amelyről többé a jövőnek nem lehet mestere [...] Ne vezesd hazánkat oly áldozatokra, amelyek még a reménytől is megfosztják!

Tudom, hogy a Cassandrák szerepe hálátlan szerep. De Te fontold meg, hogy Cassandrának igaza volt!” (Kossuth Lajos; 1867)

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„Hogy épül gyár, malom, egetverő
Kémények, új büszke házsorok;
Hogy vállalat kél, hogy nyer a merő,
A pénz nem is cseppen, hanem csorog,
A vérkeringés élő, friss, sebes,
Hogy aki látja, a lelke is repes.
Bank, társaság, egylet nő, mint a gomba,...
Külföldi tőkék jönnek forgalomba,
Franc, belga, angol meg se kérdezi
Kinek, mi célra, mily pénz s mennyi kell;-
Szilárd s korlátlan a magyar hitel.”
(*Arany László: A délibábok hőse; 1873*)

Budapest lakossága (fő) (az elővárosok nélkül)			
Év	Buda és Óbuda	Pest	Budapest
1850	50 127	127 935	178 062
1869	70 000	200 476	270 476
1880	78 635	292 132	370 767
1890	96 999	409 985	506 384
1900	122 412	610 946	733 358
1906	143 870	656 878	791 748
1910	162 500	719 101	881 601

„A szántófield, kert és szőlő kiterjesztése a műveletlen területek, valamint az erdő, nádas, rét és legelő rovására az intenziválódás [erősödés] jele. [...] A felzárkózás során azonban az ország tájegységeinek növekedési üteme nem volt azonos. [...] A szántófield kiterjesztésére az északi és keleti peremvidéken nem volt lehetőség már 1867-ben sem, így az országos arányok eltolódása jórészt az Alföld és Dunántúl változásainak eredménye. Ez az állapot még súlyosabbá tette a peremvidékek szaporodó agrárnépességének helyzetét, amely [...] egyre kevésbé találta meg megélhetésének forrását. [...]

A szarvasmarha különböző hasznosítása vetette fel a század második felének leglényegesebb kérdését: a fajtaváltást. A 70-es években még legelterjedtebb magyar szürke marha a táplálék szempontjából igénytelen, szívós, kiváló igavonó állat volt, de nem volt elég hízékony, s igen gyenge volt tejelőképesége.” (*Katus László történész*)

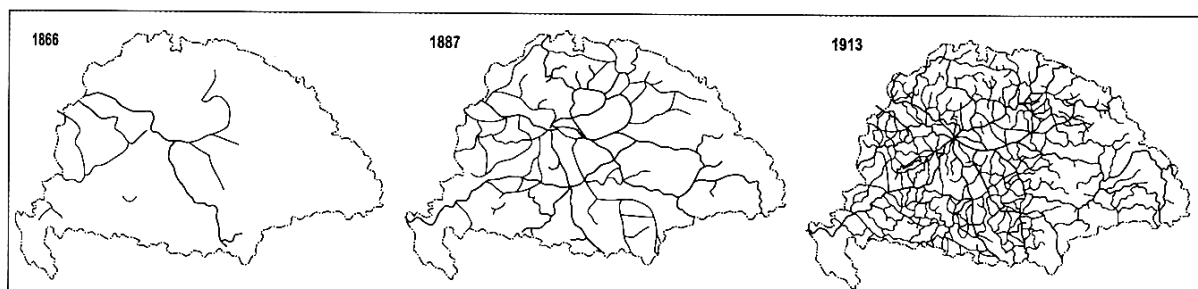
A kereső népesség ágazati megoszlása (százalékban) 1910-ben			
	Mezőgazdaság	Ipar, bányászat	Szolgáltatások
Nagy-Britannia	8	46	46
Franciaország	43	31	26
Németország	35	38	27
Svédország	41	30	29
Olaszország	58	23	19
Ausztria	52	22	26
Románia	80	8	10
Magyarország	60	18	22

„[...] Iparosodásunk kezdeti szakaszában igen fontos szerepet játszottak a fejlettebb országokból [...] importált tőkék, gépek és termelő berendezések, az onnan átvett műszaki eljárások, üzemszervezési, vállalkozási, finanszírozási formák. [...] Az ipari forradalom először azokban az iparágakban bontakozott ki, amelyek a nyersanyagbőség révén [...] előnyökkel, s a fejlett ipari országok kereslete révén széles és dinamikus piacokkal rendelkeztek. Ilyen volt mindenekelőtt az élelmiszeripar, amely nálunk a modern iparosodás vezető ágának számított. Malomiparunk már az 1860-70-es években

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

világviszonylatban az élre került, s nemzetközi mértékkel mérve is jelentősen fejlődött a szesz-, cukor- és dohányipar, és a fűrészárugyártás is.” (Katus László történész)

„A modern városfejlődésben kiemelkedő helyet foglalt el az egyesített és székváros rangjára emelt Budapest, amely [...] az európai ranglistán a hatodik helyet foglalta el. Növekedése a valóságban még nagyobb volt, mert szorosan hozzá kapcsolódtak a néhány évtized alatt várossá felnövő környékbeli községek is. [...] A korszak folyamán Budapest nemcsak az ország gazdasági, hanem kulturális fővárosává, nemcsak a politikai életet, hanem az eszméket és az ízlést is irányító központjává, nemcsak külső megjelenésében, hanem alkotó szellemében is világvárossá vált.” (Hanák Péter történész)

Magyarország vasúthálózata 1866-ban, 1887-ben és 1913-ban

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

21. A feladat a Kádár-korszakra vonatkozik.*(rövid)*

Mutassa be a források és ismeretei alapján a '70-es és '80-as évek Magyarországnak életviszonyait!

„A tábor legvidámabb barakkja, [...] mert volt kaja, lett telek, az életszínvonal emelkedett, nyíltabban lehetett dumálni, mint a környező országokban, s a végén csaknem mindenki, tisztelet a kivételnek, útlevelet is kapott. Ismerjük el, hogy a szocialista tábor 14-es mezőnyéből Magyarország bizony kiemelkedett, [...] a szomszédos népek irigyelték is a magyarokat; a szovjet turisták itt azt hitték, hogy Nyugaton vannak.” *(Charles Gáti történész)*

A fontosabb tartós fogyasztási cikkek 100 háztartásra jutó száma			
	1960	1970	1980
Hűtőszekrény	1	35	87
Mosógép	19	70	91
Porszívó	4	38	76
Személyautó	0	6	26
Motorkerékpár	7	16	21
Rádió	73	101	142
Televízió	5	66	99
Lemezjátszó	5	15	29
Magnetofon	2	9	37

Születések és halálozások Magyarországon 1960-1990 között		
Év	Születések száma	Halálozások száma
1960	146 461	101 525
1965	133 009	108 119
1970	151 819	120 197
1975	194 240	131 102
1980	148 673	145 355
1985	130 200	147 614
1990	125 679	145 660

„Kádár János uralma 1956 szabadságharcának eltiprásával kezdődött. [...] A dúlás végeztével utólag ajánlatot tett Kádár mindazoknak, akiket nem öltek meg, akik nem ültek börtönben, és akik nem mentek Nyugatra. Az ajánlat így szólt: ha soha többé nem szóltok bele az ország dolgaiba, és soha többé nem hozzátok szóba azt, ami történt, akkor [...] megengedjük nektek, hogy gondoskodjatok magatokról. A félelem légkörében az emberek nagy része elfogadta az ajánlatot, és meg is tartotta. Ezt a hallgatóságos megállapodást nevezték el később közmegegyezésnek.” *(Kemény István szociológus)*

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

22. A feladat Magyarország második világháborús részvételéhez kapcsolódik. (hosszú)
Mutassa be a források és ismeretei alapján Magyarország német megszállásának okait, a megszállás körülményeit, következményeit 1944 nyaráig! Használja a történelmi atlaszt is!

„Magyarország kapitulációját titokban tartják. A szövetségesek és a magyar kormány egyidejűleg teszik majd közzé a mindkét fél által elfogadott és alkalmasnak ítélt időpontban. [...] Semmi körülmények között sem teszik e tényt nyilvánossá mindaddig, amíg a szövetségesek el nem érik Magyarország határait.

Magyarország fokozatosan csökkenti katonai együttműködését Németországgal, és visszavonja csapatait Oroszországból. [...] Fokozatosan csökkenti gazdasági együttműködését is Németországgal, és megtagadja a németországi haditermelésben való részvételt.

Magyarország kötelezi magát, hogy ellenáll minden, Németország részéről történő és területét fenyegető megszállási kísérletnek. E célból a magyar hadvezetőséget újjá kell szervezni, hogy ily módon a magyar hadsereg képes legyen a németektől visszavonulni, és megtámadni őket. [...] Adott pillanatban Magyarország összes erőforrásait, közlekedési hálózatát és légi támaszpontjait a szövetségesek rendelkezésére bocsátja a Németország elleni harc folytatására.” (Magyarország és a szövetséges hatalmak között létrejött előzetes megállapodás tervezetéből; 1943. szeptember)

„A német védnökség alatt álló nemzeti kormány beiktatásával elérhető előnyök igen értékesek lehetnek. [...] Nem utolsósorban a magyar emberanyag nyújt lehetőséget segítség és sokirányú tehermentesítés szempontjából. [...] Minden magyar paraszt, munkás vagy katona, akinek bevetése bennünket tehermentesít, erősíti a birodalomban a Führer tartalékait. Minden értünk vérző magyar a mi véráldozatunkat csökkenti, erősíti tartalékainkat a további hadviseléshez, segít abban, hogy erőinket megőrizzük a háború utáni nagy feladatok megoldására.” (Edmund Veesenmayer birodalmi megbízott jelentése; 1943. december)

„...én többé egyetlen nyílt, őszinte szót nem szólhatok. Ha csak annyit mondanék valakinek, akár csak négyszemközt is - kivéve néhány bizalmas, belső munkatársamat -, hogy nem is olyan biztos a német győzelem, kijelentésem futótűzként terjedne el, és veszélyeztetné küldetésemet. [...] Mindent magamba kell zárnom, őszintén soha nem nyilatkozhatom meg, igyekeznem kell megtéveszteni ellenfeleimet.” (Kállay Miklós emlékirataiból)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„Klessheimből [a település kastélyában közölte Hitler Horthyval, hogy megszállja Magyarországot] ezen záróakkorddal [...] jöttünk el, és annak hatása alatt, de másrészt fenyegető tudatában annak, hogy német hadosztályok (főként páncélosok) már Magyarország területére érkeztek, illetve oda bevonulóban vannak és továbbá, mert ezekkel szemben csak békehelyőrségek állnak [...] adatott ki a parancs [...], hogy a mi katonáink ellenállást ne fejtsenek ki. Az ellenállás csak felesleges vérontásra vezetett volna [...], mert tekintve haderőnk és különösen a tisztikar szellemét, mely teljesen a jobboldal behatása alatt állott, egységes és erőteljes ellenállásról alig lehetett szó, még azon esetben sem, ha erre vonatkozólag parancsot adhattunk volna ki. A hadsereg szellemében teljesen a német oldalon állott és várta a jobboldal beérkezését. A németekkel való harcot nem vállalta volna. Csatát vesztettünk politikailag, még mielőtt véres csatába léptünk, és ezt be kellett látnunk.”
(*Szombathelyi Ferenc magyar vezérkari főnök visszaemlékezéseiből; 1945*)

„Tisztában voltam vele, hogy lemondásom nemcsak Magyarország megszállását nem akadályozza meg, hanem még jó alkalmat is ad Hitlernek arra, hogy százszázalékosan náci-nyilaskeresztes irányú kormányt ültessen nyeregbe. [...] Úgy gondoltam, hogy amíg a helyemen maradok, erre legalábbis bizonyos mértékben kénytelenek lesznek a németek tekintettel lenni: nem vonhatják el parancsnokságom alól a honvédhadsereget, és nem olvaszthatják be egyszerűen a német véderőbe.”
(*Horthy Miklós emlékirataiból*)

„1944 áprilisának második felében jártunk. Budapest szinte a felismerhetetlenségig megváltozott. A Kállay-korszak mérsékelt és leplezett liberális korszakát az üldözés időszaka követte. A vidék zsidóságát koncentrációs táborokba hajtották. Budapest volt az egyetlen hely, ahol még nem úzték ki őket otthonaikból. Így naponta ismétlődő kis csapásokkal igyekezett a rezsim kiölni belőlük a lelket. Egyik napról a másikra zárolták vagyonukat, bezártak bankokat, elvették üzleteiket, birtokaikat, vállalataikat. Azután a rádiót kobozták el, a tej-, vaj- és élelmiszeradagjaikat csökkentették, és minden nap százával tartóztatták le a zsidóság kiemelkedőbb alakjait. Budapest lakosságának egy része rettegésben élt, a másik része látszólag mindebből semmit sem vett észre. Reggelenként, amikor begyalogoltam a HM-be [Honvédelmi Minisztérium] [...], kollégáim szót sem ejtettek a zsidóüldözésekről. Igaz, hogy a hadihelyzetre se sok időt vesztegettek, holott a szovjet csapatok egyre jobban közeledtek.”
(*Thassy Jenő: Veszélyes vidék*)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

	Maximális pontszám	Elért pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok	44	
II. Szöveges, kifejtendő feladatok		
13. Az ellenreformáció	7	
14. Földrajzi felfedezések hatásai	16	
15. XIX. századi brit gyarmatosítás	7	
16. Német kérdés 1945-1990 között	16	
17. Magyar gazdaság a XVI. században	7	
18. Az Oszmán Birodalom és Magyarország	16	
19. Kossuth politikai pályája	7	
20. Magyar gazdaság a dualizmus korában	16	
21. A Kádár-korszak életviszonyai	7	
22. Magyarország német megszállása	16	
II. Szöveges, kifejtendő feladatok	46	
I. + II. összesen	90	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám	programba beírt pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges, kifejtendő feladatok		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum: